

ISSN 2413-1865

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

100 *Років*
ХЕРСОНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ
УНІВЕРСИТЕТУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Випуск LXXVII
Том 2

Херсон-2017

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Федяєва В.Л. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Заступник головного редактора:

Слюсаренко Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Відповідальний секретар:

Сараєва О.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Члени редакційної колегії:

Андрієвський Б.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки початкової освіти Херсонського державного університету

Барбіна Є.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри професійної освіти Херсонського державного університету

Блах В.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Корольова І.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Кузьменков С.Г. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізики та методики її навчання Херсонського державного університету

Ліда Ху – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії порівняльної педагогіки Академії педагогічних досліджень Китайської Народної Республіки

Пентиліук М.І. – доктор педагогічних наук, професор кафедри мовознавства, голова спеціалізованої вченої ради Д 67.051.03 Херсонського державного університету

Петухова Л.Є. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету

Римантас Сташис – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету (Литовська Республіка)

Шарота Софія – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Краківського педагогічного університету (Республіка Польща)

Яцула Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету

Збірник наукових праць «Педагогічні науки»
включено до переліку наукових фахових видань України з педагогіки
на підставі Наказу МОН України від 10 лютого 2010 року № 1-05/1 (булетень № 3, 2010 р.);
Наказу МОН України № 241 від 09.03.2016 року (додаток № 9)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
рішенням Вченої ради Херсонського державного університету
(Протокол № 15 від 26.06.2017 р.)

Свідцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія KB № 7935
від 29.09.2003 р. видане Державною реєстраційною службою України

Офіційний сайт видання: www.ps.stateuniversity.ks.ua

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 4

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Александров В.М., Александрова О.Ф. АСПЕКТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ: НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ІНТЕНСИВНИМИ МЕТОДАМИ.....	8
Бахов І.С. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ	13
Безкоровайна Л.В., Короленко К.В. ПЕРСПЕКТИВНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМОЗНАВСТВА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	21
Беньковська Н.Б. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	26
Бхіндер Н.В. АНАЛІЗ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ У РЕСПУБЛІЦІ ІНДІЯ.....	31
Глазкова І.Я. БАР'ЄРИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ.....	37
Гриценко І.С. ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ПРОВІДНОЇ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	41
Данченко І.О. КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	47
Зінуківа Н.В. ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УСНОГО ПЕРЕКЛАДАЧА: СУЧАСНІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ.....	53
Ісасва О.А. КАТЕГОРІЯ «ДОРОСЛА ЛЮДИНА» ТА ЇЇ ОСОБЛИВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В РАМКАХ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	61
Калініченко Т.М. ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ПРОЕКТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ФРАНЦУЗЬКОЇ).....	68
Martynets L.A. EVALUATION OF TEACHER READINESS FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT.....	73
Масліч С.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АГЕНТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	78
Матвєєва О.О., Мартем'янова А.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗАСОБАМИ ГІТАРНОГО МИСТЕЦТВА.....	84
Ненько Ю.П. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДСНС УКРАЇНИ.....	89
Опалюк Т.І. ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	95
Пантелєєв К.В. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ.....	100
Рудевіч Н.В. ФІЛОСОФСЬКІ ОСНОВИ КАУЗАЛЬНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ З АВТОМАТИЗАЦІЇ ЕНЕРГОСИСТЕМ.....	104
Ситняківська С.М. БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	109
Соценко Ю.Ю. АРХІТЕКТОНІКА КУРСУ «ГУВЕРНЕРСТВО».....	114
Стрельбицька С.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У КОНТЕКСТІ БАЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	117

Токарева О.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	122
Фесенко О.С. СТВОРЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....	127
Шевченко Р.І. ЩОДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СТУПЕНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОЇ ОСВІТИ У ПЕДАГОГІЦІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	132
Шевченко В.М. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....	137

СЕКЦІЯ 5 СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Анголенко В.В. СУТНІСТЬ, ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	142
Бриндіков Ю.Л. МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ – УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ.....	149
Гуцол А.В. КОНЦЕПЦІЯ «ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ» НА ПЕРІОД ДО 2021 РОКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	154
Дзвиденко Г.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ: ДОСВІД УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА».....	158
Літяга І.В. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ГУРТОЖИТКУ.....	164
Людський. ДИЗАЙНЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ.....	168
Полехіна В.М. ДІЯЛЬНІСТЬ «УНІВЕРСИТЕТУ ТРЕТЬОГО ВІКУ» В УМОВАХ СУЧАСНОГО СОЦІУМУ.....	173
Червоненко К.С. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ЗАСІБ ЇЇ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ.....	177

СЕКЦІЯ 6 СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Василенко О.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	182
Грінкевич В.М., Грінкевич С.В. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ – ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ.....	188
Гуменюк С.В. АНАЛІЗ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	192
Kocharyan A.B., Kovalchuk V.I. THE DEVELOPMENT OF IC-COMPETENCES OF MANAGERS OF SECONDARY SCHOOLS VIA THE RESOURCES OF CLOUD-ORIENTED LEARNING ENVIRONMENT.....	197
Мосейчук Ю.Ю. ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	204
Приймак С.Г. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН КАРДІОРЕСПІРАТОРНОЇ СИСТЕМИ СТУДЕНТІВ, ЩО ЗАЙМАЮТЬСЯ У ГРУПІ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ З БОКСУ В БАЗАЛЬНИХ УМОВАХ.....	209

CONTENTS

SECTION 4

THEORY AND METHODS OF PROFESSIONAL EDUCATION

Alexandrov V.M., Alexandrova O.F. HIGHER SCHOOL ASPECTS: TEACHING PROFESSIONALLY-ORIENTED ENGLISH LANGUAGE BY INTENSIVE METHODS.....	8
Bakhov I.S. MAIN DIRECTIONS OF REALIZATION OF MULTICULTURALISM IN PROFESSIONAL TRAINING OF TEACHERS IN THE USA AND CANADA.....	13
Beskorovaynaya L.V., Korolenko K.V. WAYS OF PERSPECTIVE TRAINING OF FUTURE MASTERS IN TOURISM OF HIGHER EDUCATION.....	21
Benkovska N.B. ANALYSIS OF RESULTS OF EXPERIMENTAL RESEARCH ACCORDING TO THE FORMATION OF PROFESSIONAL QUALITIES OF FUTURE BANKING SPECIALISTS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING.....	26
Bhinder N.V. THE ANALYSIS OF FORMATION OF THE BORDER GUARDS' TRAINING SYSTEM IN THE REPUBLIC OF INDIA.....	31
Hlazkova I.Ya. BARRIERS TO THE FORMATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION COMPETENCE IN FUTURE TEACHERS.....	37
Hrytsenko I.S. PHENOMENOLOGICAL ANALYSIS OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS AS THE LEADING FORMS OF ORGANIZATION OF INDEPENDENT EDUCATIONAL ACTIVITY IN HIGHER SCHOOL.....	41
Danchenko I.O. CRITERIA, INDEXES AND LEVELS OF READINESS OF TEACHERS FOR FORMATION OF A SOCIAL MATURITY OF STUDENTS OF THE HIGHEST AGRARIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	47
Zinukova N.V. PROFESSIONAL INTERPRETING COMPETENCE: MODERN METHODOLOGICAL APPROACHES.....	53
Isaieva O.A. THE CATEGORY "AN ADULT MAN" AND ITS SPECIAL CHARACTERISTICS IN THE CONTEXT OF THE ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN QUESTIONNAIRE OF QUALIFICATION OF PEDAGOGICAL EMPLOYEES.....	61
Kalinichenko T.M. DIDACTIC PRINCIPLES OF DESIGNING TECHNOLOGIES FOR THE FORMATION OF THE TRANSLATIONAL PROFESSIONAL COMPETENCE OF A TEACHER OF A FOREIGN LANGUAGE (FRENCH).....	68
Martynets L.A. EVALUATION OF TEACHER READINESS FOR PROFESSIONAL DEVELOPMENT.....	73
Maslich S.V. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF INFORMATIONAL AND ANALYTICAL COMPETENCE FORMATION WITHIN FUTURE AGENTS FROM TOURISM ORGANIZATION IN VOCATIONAL TECHNICAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.....	78
Matveeva O.O., Martemjanova A.V. FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF GRADUATES OF FACULTIES OF ARTS OF UNIVERSITIES BY MEANS OF GUITAR ART.....	84
Nenko Yu.P. ANALYSIS OF THE RESULTS OF THE CONSTANT EXPERIMENT OF THE STUDY OF THE SYSTEM OF PROFESSIONALLY ORIENTED COMMUNICATION TRAINING OF CADETS IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF THE STATE EMERGENCY SERVICE OF UKRAINE.....	89
Opalyuk T.L. APPLICATION OF INTERACTIVE METHODS OF EDUCATION IN THE PROCESS OF FORMATION OF THE SOCIAL REFLEXION OF THE FUTURE TEACHER.....	95
Panteleev K.V. MODEL FOR FORMING THE CULTURE OF PRESERVING THE HEALTH OF FUTURE OFFICERS BORDER.....	100
Rudevich N.V. PHILOSOPHICAL FUNDAMENTALS OF CAUSAL EDUCATING OF FUTURE GRID AUTOMATION ENGINEERS.....	104
Sytnyakovskaya S.M. BILINGUAL EDUCATION AS ONE OF THE FACTORS IN IMPROVING PROFESSIONAL COMPETENCY OF FUTURE SOCIAL SPHERE SPECIALISTS.....	109

Sotsenko Yu.Yu. ARCHITECTONICS COURSE "TUTORING".....	114
Strelbitskaya S.M. ORGANIZATIONAL AND MANAGERIAL COMPETENCE IN THE CONTEXT OF THE BASIC COMPETENCES OF FUTURE SOCIAL WORKERS.....	117
Tokareva O.V. MODERN APPROACHES TO IMPLEMENTATION OF THE LANGUAGE CULTURE METHODOLOGY FOR FUTURE MARINE SPECIALISTS IN THE CONDITIONS OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT.....	122
Fesenko O.S. CREATION OF THE INTELLECTUAL AND CREATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF THE FORMATION OF THE METHODOLOGICAL COMPETENCE OF A FUTURE TEACHER.....	127
Shevchenko R.I. ON IMPROVING MULTI-STAGE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS OF MARITIME EDUCATION IN EDUCATION HIGH SCHOOL.....	132
Shevchenko V.M. INFORMATION-ANALYTICAL COMPETENCY AS COMPONENT OF THE PROFESSIONAL READINESS OF SPECIALISTS IN THE ACCOUNTING AND TAXATION.....	137

SECTION 5 SOCIAL PEDAGOGIC

Angolenko V.V. ENTITY, REASONS AND CONSEQUENCES OF DEVIANT BEHAVIOUR OF MINORS IN THE CONTEXT OF DEVELOPMENT OF PROBATION SYSTEM IN UKRAINE.....	142
Bryndikov Yu.L. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE SERVICEMEN THE COMBATANTS' REHABILITATION.....	149
Hutsol A.V. THE CONCEPT OF "THE STATE SOCIAL PROGRAM FOR THE PROVISION OF EQUAL RIGHTS AND POSSIBILITIES OF WOMEN AND MEN" FOR THE PERIOD OF 2021 AS A ELEMENT FOR IMPROVING THE STATE EDUCATIONAL GENDER POLICY.....	154
Davydenko H.V. ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS FOR PERSONS WITH DISABILITIES AT HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS OF UKRAINE: EXPERIENCE OF UNIVERSITY "UKRAINE".....	158
Lityaga I.V. CONTENT OF THE ACTIVITY OF SOCIAL HOSTEL.....	164
Liu Sin. DESIGN ACTIVITY AS A PEDAGOGICAL FACTOR IN SOCIAL EDUCATION OF STUDENTS.....	168
Poliechina V.N. ACTIVITIES OF THE „UNIVERSITY OF THIRD AGE" IN THE CONDITIONS OF MODERN SOCIETY.....	173
Chervonenko K.S. VOLUNTEER ACTIVITY OF STUDENTS AS A WAY OF THEIR SOCIAL ACTIVITY.....	177

SECTION 6 MODERN EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Vasylenko O.V. FORMATION OF FUTURE LAW ENFORCERS' PROFESSIONAL COMPETENCE IN CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	182
Grinkevych V.M., Grinkevych S.V. USING OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN MEDICAL UNIVERSITIES AS ONE OF THE KEY TOOL OF THE INCREASING OF QUALITY OF HIGH EDUCATION.....	188
Gumenyuk S.V. THE ANALYSIS OF THE CONCEPTUAL FOUNDATIONS IN FORMING THE PRODUCTIVE PEDAGOGICAL THINKING OF THE FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS BY USING MODERN TECHNOLOGIES.....	192
Moseychuk Y.Y. THE POTENTIAL OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF THE HEALTH CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION.....	204
Priymak S.H. FUNCTIONAL STATE OF THE CARDIORESPIRATORY SYSTEM OF STUDENTS ENGAGED IN THE GROUP OF SPORTS AND PEDAGOGICAL IMPROVEMENT IN BOXING IN BASAL CONDITIONS.....	209

УДК 373.1:371.8

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ЗАСІБ ЇХ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ

Червоненко К.С. асистент
кафедри педагогії та педагогічної майстерності
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

У статті порушено проблему організації волонтерської діяльності учнівської молоді. Доведено значущість волонтерства для формування їх соціальної активності. Здійснено спробу визначити основні мотиви та напрямки волонтерства учнівської молоді.

Ключові слова: волонтерська діяльність, учнівська молоді, соціальне волонтерство, спортивне волонтерство, культурне волонтерство, екологічне волонтерство.

В статті затронута проблема організації волонтерської діяльності ученической молоді. Доказана значимість волонтерства для формування їх соціальної активності. Сделана попытка определить основные мотивы и направления волонтерства для ученической молоді.

Ключевые слова: волонтерская деятельность, ученическая молодёжь, социальное волонтерство, спортивное волонтерство, культурное волонтерство, экологическое волонтерство.

Chervonenko K.S. VOLUNTEER ACTIVITY OF STUDENTS AS A WAY OF THEIR SOCIAL ACTIVITY

The article touches on the problem of organizing volunteer activities of students. The importance of volunteering for the formation of their social activity is proved. The attempt for determination the main motivations and directions of volunteering for students is made.

Key words: volunteer activity, students, social volunteering, sports volunteering, cultural volunteering, environmental volunteering.

Постановка проблеми. Складні соціально-економічні та політичні умови розвитку України негативно впливають на формування соціальної активності її громадян, а особливо учнівської молоді, світогляд, потреби, інтереси якої знаходяться на стадії формування. Саме тому перед державою стоїть складне завдання виховання соціально активного та соціально відповідального підростаючого покоління, без якого неможливо функціонування громадянського суспільства. Одним зі шляхів вирішення даної проблеми може виступати організація волонтерської діяльності учнівської молоді, у процесі якої будуть створені умови для вирішення соціальних та соціально-педагогічних проблем у суспільстві та активізації соціального розвитку та самореалізації суб'єктів волонтерства, розвитку їх загальнолюдських і культурних цінностей, формування стійкої системи ціннісних орієнтацій, що визначають їх подальший життєвий та професійний шлях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед сучасних наукових досліджень проблема організації волонтерської діяльності досить популярна, а саме поняття по-різному тлумачиться науковцями.

Волонтерство як форма соціальної активності та організації соціальної практики учнів та студентів, засіб формування їх громадянської відповідальності розгля-

дається у працях В. Бочарової, В. Ярської, І. Єрмакова, С. Єкімової та інших.

Волонтерству як соціально-педагогічній проблемі присвячені роботи З. Андерджанової, Р. Вайноли, Н. Заверико, А. Капської, Г. Лактіонової, С. Савченка, С. Харченка, В. Петровича та інших.

Сутність волонтерства як добровільної діяльності заради добробуту та процвітання суспільства у своїх роботах розглянули З. Бондаренко, І. Зверева, П. Павленко, Є. Холостова та інші. Проблема волонтерства як особливої форми спонтанного самовиявлення вільних громадян досліджував О. Лозовицький.

З гуманістичної точки зору підійшли до проблеми В. Герасимова, І. Кузьменко, Т. Лях та ін., розглядаючи цей феномен як спосіб підтримки, піклування, надання допомоги членам громади.

Соціальний аспект волонтерської діяльності розглянуто у працях О. Безпалько, Л. Вандишевої, Н. Комарової, О. Карпенко, Л. Сікорської, М. Фірсової, Є. Холостової, І. Юрченка, Н. Янц та інші.

Але попри те, що ця проблема стала предметом дослідження багатьох вчених, проблема організації волонтерської діяльності учнівської молоді вимагає додаткових досліджень у даній галузі.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження проблеми орга-

нізації волонтерської діяльності учнівської молоді в Україні. Визначення основних напрямків волонтерської діяльності учнівської молоді.

Виклад основного матеріалу. Історія волонтерства на території сучасної України нараховує понад сто років. Волонтерська діяльність спочатку існувала як традиція суспільно-корисної праці, взаємодопомоги, піклування про ближнього, як прояв милосердя та щирості, як безоплатні громадські роботи (толока), а потім, як діяльність братств, філантропічних товариств, як «шефська робота» та «суспільне навантаження».

У незалежній Україні розвиток волонтерства як суспільного явища датується початком 90-х років XX ст., коли було створено службу під назвою «Телефон Довіри», де працювали волонтери. З 1992 року в Україні почала активно розвиватися мережа соціальних служб для молоді, метою діяльності яких стала реалізація державної молодіжної політики. Саме у рамках діяльності соціальних служб для молоді і відбувався активний розвиток волонтерського руху в Україні, особливо, учнівської та студентської молоді.

Одночасно із суспільними процесами в українському законодавстві починають з'являтися і нормативні документи, в яких визначалися основні поняття, суб'єкти, напрямки, шляхи регулювання і розвитку цього соціального явища: розпорядження президента України «Про організацію проведення в Україні «Міжнародного року волонтерів» (2001); закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» (2001), закон України «Про соціальні послуги» (2003); постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг» (2003), закон України «Про волонтерський рух» (2006), закон України «Про волонтерську діяльність» (2011), закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2013). Цими кроками держава показала свою підтримку волонтерства як суспільного явища на всіх рівнях та у всіх його проявах.

Необхідно зазначити, що саме поняття «волонтер» походить від латинського слова «voluntarius» («добровільний, з власної волі», «той, хто пропонує себе для військової служби») [9, с. 370], але дослідники трактують його по-різному. Узагальнюючи різні підходи, ми будемо притримуватися думки, що волонтери – це добровольці, які осмислено та безкорисно здійснюють різні види соціальної допомоги. В основі тлума-

чення поняття «волонтер» лежить сукупність ознак волонтерської діяльності у вузькому розумінні та волонтерства у широкому розумінні.

Різноманітність підходів до визначення поняття «волонтерство» та «волонтерська діяльність» не дає можливості єдиного та універсального трактування, але, виокремлюючи ключові характеристики цього явища, серед яких: системність, суспільна користь, безоплатність, добровільність, організованість, активність та гуманність, ми будемо розглядати волонтерську діяльність як системну, добровільну, усвідомлену, організовану та суспільно корисну діяльність, спрямовану на підвищення соціальної активності її учасників та досягнення соціально значущої мети.

У практиці волонтерської діяльності також активно застосовується поняття «волонтерський рух», яке можна визначити як суспільний рух, що сприяє реалізації прагнень всіх суб'єктів волонтерської діяльності до вирішення соціальних та соціально-педагогічних проблем у різних сферах життя людини.

Широке розповсюдження волонтерський рух набув саме серед молоді. Про це свідчать дослідження багатьох учених (Р. Вайнола, А. Капська, Г. Лактіонова, Н. Комарова), які довели, що однією з найчисельніших груп волонтерів у соціальній та соціально-педагогічній сфері виступає саме учнівська молодь.

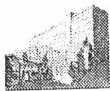
З приводу визначення основних характеристик і, особливо, вікових меж цієї категорії населення існують певні неузгодженості. Так, за даними Організації Об'єднаних Націй, молодь – це особисті віком від 15 до 24 років [7], а за даними ЮНЕСКО – від 15 до 35 років [8]. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 р. визначає «молодь» як вікову групу від 14 до 35 років [1].

Дослідженням вікової періодизації молоді активно займалася українська вчена О. Шиян, яка визначила існування у віковій групі «молодь» (14-35 років) таких підгруп:

– особи (14-18 років), які мають неповну цивільну правоздатність – неповнолітні діти; здебільшого гомогенна група учнівської молоді, що навчається у школі, живе на утриманні дорослих.

– особи (18-35 років) – з повним обсягом правоздатності – молоді громадяни; студентська молодь; молодь, що навчається і працює; робітники, підприємці, молоді батьки [6, с. 223].

Спробу уточнити категорію «учнівська молодь» здійснила у своєму дослі-

дженні Є. Чугунова, яка визначила, учнівську молодь як специфічну соціальну групу молодих людей віком 15-18 років, куди входять старшокласники загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та студенти училищ, коледжів, обов'язковою ознакою яких є набуття у певний період формальної освіти, яка здійснюється за різними напрямками [5, с. 214].

Нам імпонує думка О. Шиян та Є. Чугунової щодо визначення поняття «учнівська молодь» та її вікових меж. У контексті нашого дослідження учнівську молодь будемо розглядати як групу молодих людей віком від 14 до 18 років, які обов'язково здобувають освіту за різними напрямками.

Організація волонтерської діяльності учнівської молоді спрямована на реалізацію одночасно двох цілей: по-перше, вирішення соціальних та соціально-педагогічних проблем у суспільстві, а по-друге, активізація соціального розвитку та самореалізація суб'єктів волонтерства.

Успішність та результативність волонтерської діяльності залежить від декількох факторів, серед яких особливо виділяються наступні: мотивація людей, які нею займаються, та якість виконаної роботи.

Питання мотивації волонтерської діяльності заслуговує особливої уваги, оскільки більшість людей потребують визнання своєї роботи, вдячності та схвалення, що, у свою чергу, буде стимулювати їх до подальшої діяльності.

Серед основних мотивів, які керують людиною у процесі волонтерства можна виділити індивідуально-особистісні, зовнішні соціально значущі та внутрішні соціально значущі мотиви.

До індивідуально-особистісних мотивів волонтерської діяльності можна віднести наступні:

- боротьба із самотністю;
- схвалення інших людей;
- прагнення впоратися з особистими і сімейними проблемами;
- набуття знань та практичних навичок у певній сфері життя: реальне уявлення про певну професію, вибір напрямку професійної підготовки;
- розширення власного світогляду;
- реалізація особистісного потенціалу;
- задоволення потреби у самовдосконаленні, самореалізації і самовизначенні: можливість проявити себе, заявити про свою життєву позицію, знайти місце у системі суспільних відносин, потреба в осмисленні особистої індивідуальності, унікальності внутрішнього світу і бажання виконувати у суспільстві роль, згідно зі своєю індивідуальністю;

- вираження релігійних переконань та поведінки;

- отримання рекомендацій для кар'єрного зростання;

- набуття важливих соціальних і практичних навичок: робота з комп'ютером, оргтехнікою, досвід міжособистісної взаємодії; розвиток комунікативних здібностей, досвід відповідальної взаємодії, лідерські навички; виконавча дисципліна, захист та відстоювання прав та інтересів; делегування повноважень; ініціативність.

До зовнішніх соціально значущих мотивів волонтерської діяльності можна віднести наступні:

- покращення життя об'єктів волонтерської діяльності;

- можливість широкого соціального і професійного спілкування;

- здійснення соціально корисної діяльності;

- сприяння змінам у суспільстві;

- суспільне визнання, почуття соціально значущості;

- можливість спілкування, дружньої взаємодії з однодумцями;

- організація змістовного дозвілля.

До внутрішніх соціально значущих мотивів волонтерської діяльності можна віднести наступні:

- розширення кола спілкування, пошук однодумців;

- відчуття потреби у суспільстві;

- причетність до вирішення важливих соціальних проблем;

- набуття досвіду відповідального лідерства та соціальної взаємодії, необхідних у подальшому житті;

- виконання суспільного або релігійного боргу.

Серед основних мотивів активної участі у волонтерській діяльності представників учнівської молоді, можна визначити наступні:

- по-перше, зайнятість волонтерською діяльністю суттєво підвищує статус дитини як серед однолітків, так і серед дорослих;

- по-друге, дитина отримує нагоду розширити коло свого спілкування, що особливо важливо у цьому віці;

- по-третє, дитина-волонтер робить внесок у розв'язання певних соціальних та соціально-педагогічних проблем окремої людини, суспільства та довкілля;

- по-четверте, у старших класах волонтерська діяльність може виступати прообразом обраної професійної діяльності;

- по-п'яте, волонтерство для учнівської молоді може виступати формою організації власного дозвілля;

- по-шосте, волонтерство дає змогу молодим людям впливати на власне життя;

у процесі надання допомоги, вони стають більш упевненими у собі, у своїх силах, здібностях, набувають нових знань, умінь і навичок. Також волонтерство дає змогу людині випробувати свої можливості, самоствердитися та самореалізуватися у процесі цієї діяльності [2, с. 11; 4].

А. Капська, досліджуючи досвід організації волонтерської діяльності учнівської молоді, зазначає, що діти активніше реалізують волонтерську діяльність, якщо вона їм цікава. Саме інтерес виступає тією рушійною силою, яка дозволяє молоді витрачати велику кількість годин вільного часу на соціально значущу працю, що у свою чергу спрямоване на вирішення проблем самого підлітка, його сім'ї та організаторів волонтерського руху [2, с. 12].

Дослідниця виділяє певні правила, яким має бути підпорядкована вся їх діяльність:

- волонтерська діяльність не має бути одноманітною;
- кожна справа, яка буде виконуватися дітьми, обов'язково повинна бути спрямована на їх самореалізацію, прояв ініціативності, соціальної активності та персональної відповідальності;
- волонтерська практика не повинна заважати навчанню дітей;
- діяльність, яку вони мають виконувати, повинна бути безпечною;
- обов'язково визначити засоби заохочення;
- демонструвати перспективи їх участі у волонтерській діяльності та обговорювати з ними плани на майбутнє [2].

Розглядаючи проблему волонтерства учнівської молоді, обов'язково необхідно врахувати досвід організації волонтерської діяльності у громадсько-активній школі. М. Товкало та Л. Даниленко розглядали волонтерство як невіддільну частину шкільного життя. Автори зазначають, що засноване на готовності школярів самостійно визначати й вирішувати значущі для навколишньої громади проблеми, волонтерство розвиває в учнів почуття довіри та поваги до мешканців громади й забезпечує важливу умову розвитку дитини – її співпрацю з іншими членами громади, а не тільки з батьками і вчителями. Громадсько-активна школа залучає до волонтерства не лише дітей, а й їхніх батьків та членів громади [3, с. 5].

Грунтуючись на досвіді організації та здійснення волонтерської діяльності, ми вважаємо, що для учнівської молоді найактуальнішими її напрямками виступають: соціальне волонтерство, спортивне волонтерство, культурне волонтерство та екологічне волонтерство.

Соціальне волонтерство – це найпопулярніший напрямок діяльності учнівської молоді, який передбачає надання різнобічної допомоги незахищеним верствам населення: психолого-педагогічний супровід дітей та підлітків (репетиторство, проведення свят, організація дозвілля); допомога у медичних та реабілітаційних закладах різного спрямування, територіальних центрах соціального підтримки або догляду; будь-яка профілактична та соціально-реабілітаційна робота тощо.

Спортивне волонтерство – напрямок волонтерства, який передбачає допомогу волонтерів у процесі організації та проведення спортивних заходів.

Учнівська молодь може бути активно включена у таку діяльність як зустріч спортсменів, супровід та допомога у розміщенні; підготовка спортивних об'єктів до проведення змагань, участь у масовці під час церемоній відкриття та закриття; робота з інформацією та ЗМІ тощо. Спортивне волонтерство має свої особливості, оскільки важливими виступають компетенції самого волонтера, наприклад, знання іноземної мови, оскільки більшість спортивних заходів передбачають учасників з різних країн, знання певного виду спорту (особливо на чемпіонатах, присвячених певному виду спорту).

Культурне волонтерство – напрямок волонтерської діяльності, спрямований на збереження та примноження культурної спадщини, формування культурної ідентичності, збереження історичної пам'яті, а також допомога у процесі організації та проведення заходів у сфері культури та мистецтва: допомога у процесі реставрації архітектурних пам'яток, поповнення експозиційного фонду, організація екскурсій, робота з туристичними групами, особливо під час різних свят, участь у культурних проектах тощо.

Екологічне волонтерство – напрямок волонтерської діяльності, спрямований на реалізацію добровільних кампаній з очищення території, прибирання парків, збирання сміття, прибирання автомобільних доріг; раціональне використання копалин; поліпшення стану навколишнього середовища: облаштування місцевих парків; охорона природи; екологічна просвіта; боротьба із споживацьким ставленням до природи тощо.

Волонтерська діяльність учнівської молоді формує у них соціальну активність та відповідальність, сприяє їх саморозвитку та самореалізації у діяльності, створює умови для здійснення правильного професійного вибору. Діти

вчатися знаходити вихід із проблемних ситуацій, вчатися працювати у команді, нести відповідальність, враховувати інтереси і потреби інших людей, вміти домовлятися та організовувати діяльність свою та інших.

Висновки. Отже, узагальнюючи основні положення нормативно-правових документів у сфері організації та здійснення волонтерської діяльності, а також численні дослідження вчених у цій сфері ми визначаємо, що волонтерська діяльність учнівської молоді – це системна, добровільна, усвідомлена, організована та суспільно корисна діяльність осіб віком 14-18 років, які обов'язково здобувають освіту з різних напрямків, спрямована на підвищення їх соціальної активності та досягнення соціально значущої мети.

Організація волонтерської діяльності учнівської молоді спрямована на вирішення соціальних та соціально-педагогічних проблем у суспільстві та активізацію соціального розвитку та самореалізації суб'єктів волонтерства.

Найактуальнішими напрямками волонтерської діяльності учнівської молоді виступають соціальне, спортивне, культурне та екологічне волонтерство.

У цілому волонтерська діяльність учнівської молоді виступає дієвим інструментом вирішення важливих соціальних та соціально-педагогічних проблем сучасного українського суспільства та одним з найефективніших засобів формування соціальної активності та соціального розвитку підрастаючого покоління, яке виступає фундаментом становлення громадянського суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України № 2998-12 від 05.02.1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.
2. Капська А.Й. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / А.Й. Капська. – Київ : Держ. центр соц. служб. 2001. – 140 с.
3. Стандарти громадсько-активної школи: волонтерство : [навчально-методичний посібник] М.Я. Товкало ; під заг. ред. Л.І. Даниленко. – Київ : Плеяди. 2014. – 52 с.
4. Чистякова І.А. До питання глобального поширення волонтерських рухів та управління міжнародними волонтерськими програмами / І.А. Чистякова // Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів : [монографія] / за заг. ред. : А. А. Сбруєвої та О. М. Полякової. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. – 388 с.
5. Чугунова Є.В. Специфіка художньо-виховного впливу різних видів та форм музично-дозвілєвої діяльності учнівської молоді / Є.В. Чугунова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/9920/1/Chugunova.pdf>
6. Шиян О. Молодь як цільова група державної освітньої політики з питань забезпечення здорового способу життя / О. Шиян. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/HOME/Downloads/%D0%9F%D0%A0%D0%9E%20%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%8C.pdf>
7. The World Programme of Action for Youth. – Printed at the United Nations, New York, 2010. – 75 p.
8. UNESCO. – [Electronic Resource]. – Mode Access : <http://en.unesco.org>.
9. Volunteer // Online Etymology Dictionary [Electronic Resource]. – Mode Access : www.etymonline.com/index.php?term=volunteer